

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 376/2022-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa súdneho exekútora [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Er 64/2004-25 z 25. januára 2022 a proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Er64/2004-33 z 26. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 376/2022 z 23. júna 2022 a ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 419/2022 zo 17. augusta 2022, ktoré boli uznesením senátu ústavného súdu z 27. septembra 2022 spojené na spoločné konanie, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 Er 64/2004-25 z 25. januára 2022 a č. k. 16 Er 64/2004-33 z 26. apríla 2022. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadostučinenie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu oprávneného Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, na vymoženie 9,96 eur s príslušenstvom na základe rozhodnutia Okresného riaditeľstva Policajného zboru ODI Sobrance č. k. ORP-263/DI-3-2001 zo 4. októbra 2001 proti povinnému [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ vydal 17. februára 2020 upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu na úhradu trov starej exekúcie. Oprávnený podal proti tomuto upovedomeniu námietky, o ktorých rozhodol okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 16 Er 64/2004-15 z 29. mája 2020 tak, že im vyhovel a upovedomenie o zastavení starej exekúcie zrušil s odôvodnením, že právo priznané exekučným titulom zaniklo uplynutím prekluzívnej lehoty 8. novembra 2004, teda pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej aj „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“ alebo aj „zákon č. 233/2019 Z. z.“). Po právoplatnosti tohto uznesenia bude súd rozhodovať o zastavení starej exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) v spojení s § 58 ods. 1 Exekučného poriadku.

3. Proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd obsadený sudcom napadnutým uznesením z 25. januára 2022 tak, že sťažnosť zamietol.

4. Následne okresný súd napadnutým uznesením z 26. apríla 2022 zastavil exekúciu a nepriznal sťažovateľovi trovy exekúcie z dôvodu, že k prekludovaniu vymáhaného nároku došlo ešte v roku 2004, pričom sťažovateľ napriek tomu viedol exekúciu naďalej a nepodal návrh na zastavenie exekúcie. V uvedenom nekonaní súdneho exekútora vzhladol okresný súd dôvod na nepriznanie náhrady trov exekúcie (§ 243j Exekučného poriadku).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Tieto uznesenia napadol sťažovateľ ústavnými sťažnosťami, v ktorých namieta:

a) okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi;

b) prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súd sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, práve na účel vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie;

c) návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo nemôže byť kladené za vinu sťažovateľovi a zároveň to nemôže spôsobiť, že mu nebude priznaná náhrada trov exekúcie;

d) namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu

exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, exekúcia sa zo zákona zastavila k 1. januáru 2020. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil;

e) prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Vzhľadom na prax okresného súdu možno očakávať zastavenie exekúcie a nepriznanie náhrady trov sťažovateľovi.

6. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 44/2022-41 z 30. marca 2022, ktorým rozhodoval v obdobnej veci a konštatoval porušenie práv sťažovateľa, pričom závery ústavného súdu sú plne aplikovateľné aj na posudzovaný prípad.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu z 25. januára 2022 doručenému ústavnému súdu 18. júla 2022 a vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu z 26. apríla 2022 doručenému ústavnému súdu 19. septembra 2022 chronologicky opísal priebeh exekučného konania a dodal, že uznesením z 26. apríla 2022 bola exekúcia právoplatne zastavená a sťažovateľovi neboli priznané trovy exekúcie. Súčasne poukázal na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu v obdobných veciach (napr. III. ÚS 219/2022, IV. ÚS 198/2022 a pod.).

8. Nadväzne, vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách exekúcie sťažovateľa, okresný súd, odkazujúc na dostupné rozhodnutia, uvádza, že trovy exekúcie mu neboli priznávané ani v prípadoch, ak súd rozhodoval o zastavení exekúcie pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z, pokiaľ dôvodom na zastavenie exekúcie bola prekludovaná pohľadávka vyplývajúca z exekučného titulu, ktorým boli rozhodnutia o dopravných priestupkoch. Súd exekúciu zastavoval podľa § 57 ods. 1 písm. f) vtedy účinného Exekučného poriadku. Trovy exekúcie neboli sťažovateľovi, ale ani iným exekútorom priznané. Z odôvodnení rozhodnutí vyplýva, že súdni exekútori napriek prekludovaniu vymáhaného nároku viedli exekúciu ďalej a návrh na zastavenie exekúcie podávali po dlhej dobe. Súdny exekútor nepostupoval hospodárne a bez zbytočných priesťahov, nepodal návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku, preto mu trovy neboli priznané. Právny názor súdu pritom vychádzal z § 243j Exekučného poriadku, ktorý umožňoval nepriznať trovy exekúcie v exekučných konaniach začatých pred 1. aprílom 2017.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

9. Zúčastnená osoba, ktorým bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, nevyužila svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľa:

10. Sťažovateľ v rámci svojich replík doručených ústavnému súdu 14. septembra 2022 a 24. februára 2023 reagoval na vyjadrenia okresného súdu, v ktorých zotrval na dôvodnosti podaných ústavných sťažností zdôrazňujúc, že v prípade vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie mu priamo na základe § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní patria paušálne trovy, vyplývajú priamo zo zákona a nikto o nich nerozhoduje. Nesprávnym rozhodnutím okresného súdu, ktorého nesprávnosť potvrdzuje aj ústavný súd (keďže už súd nemohol exekúciu zastaviť podľa Exekučného poriadku), boli súdnemu exekútorovi odňaté paušálne trovy exekúcie, ktoré mu prináležia priamo zo zákona.

III.4. Ústne pojednávanie:

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

12. Podstatou ústavných sťažností je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd napadnutými uzneseniami neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

13. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

14. V posudzovaných veciach sa sporným sa stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.

15. Pre posúdenie ústavných sťažností je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného

konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovy zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon č. 233/2019 Z. z. je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s exekučným poriadkom osobitným spôsobom.

16. V danej exekučnej veci išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

17. O zhodných ústavných sťažnostiach sťažovateľa (čo sa týka rozsahu a dôvodov) rozhodli jednotlivé senáty ústavného súdu na základe odlišných právnych záverov, čo vyústilo do zjednotenia právnych názorov v pléne ústavného súdu podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 uviedlo, že preklúzia sama osebe na rozdiel od skutočností podľa zákona č. 233/2019 Z. z. nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa Exekučného poriadku sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona, ako tomu je podľa zákona č. 233/2019 Z. z., ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. však vo veci sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už exekučný súd preto nemohol zastaviť exekúciu podľa Exekučného poriadku a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu zákona č. 233/2019 Z. z. ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona, a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa Exekučného poriadku. Na takúto úvahu nie je v zákone č. 233/2019 Z. z. žiaden normatívny základ.

18. S ohľadom na uvedené plénum ústavného súdu konštatovalo: „*I. Právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, nie je správny.*

II. Samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie však nie je porušením základných práv súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv.“

19. V tejto súvislosti plénum ústavného súdu zdôraznilo, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).

20. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú viazané jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd naň v podrobnostiach odkazuje a s poukazom na v ňom uvedené závery ústavnej sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu okresného súdu z 25. januára 2022 nevyhovel (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

21. Plénum ústavného súdu sa zaoberalo i otázkou náhrady trov exekúcie, o ktorú sťažovateľovi primárne išlo, keď uviedlo, že vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. I zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevyklučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku priznaná podľa § 203 Exekučného poriadku odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako paušálna náhrada vo výške 35 eur priznaná podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Na tom nemení nič ani § 243j Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017 ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.

22. To bol aj prípad sťažovateľa v práve prejednávanej veci, keď okresný súd uznesením z 26. apríla 2022 zastavil exekúciu a sťažovateľovi nepriznal trovy exekúcie z dôvodu, že pri jej výkone nepostupoval v zmysle ustanovení Exekučného poriadku. S ohľadom na závery pléna považuje ústavný súd spôsob, akým okresný súd pristúpil k riešeniu otázky trov exekúcie keď za daných okolností aplikoval § 243j Exekučného poriadku, za ústavne udržateľný.

23. Z uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovel ani ústavnej sťažnosti sťažovateľa nasmerovanej proti uzneseniu z 26. apríla 2022 (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu